

РЕЦЕНЗИЯ

от проф., д. ик. н. Лучиян Ангелов Милков- преподавател в УНСС- София,
Факултет „Управление и администрация“,
Катедра „Публична администрация“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование „Педагогически науки“, професионално направление „Теория и управление на образованието“, докторска програма „Управление на образованието“.

Автор: Владислава Ангелова Митева

Тема: „УПРАВЛЕНИЕ НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ НА ОБЩИНСКО НИВО-ТРАДИЦИИ, СЪСТОЯНИЕ И ВЪЗМОЖНОСТИ“

Научен ръководител: Проф., д-р Галин Борисов Цоков- преподавател в ПУ „Паисий Хилендарски“, Педагогически факултет, Катедра „Педагогика и управление на образованието“.

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-1378 от 20. 03. 2019 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури, за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Управление на училищното образование на общинско ниво- традиции, състояние и възможности“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование „Педагогически науки“, професионално направление „Теория и управление на образованието“, докторска програма „Управление на образованието“.

Автор на дисертационния труд е Владислава Ангелова Митева- докторантка в редовна форма на обучение към Катедра „Педагогика и управление на образованието“, с научен ръководител проф., д-р Галин Борисов Цоков от ПУ „Паисий Хилендарски“, Педагогически факултет, Катедра „Педагогика и управление на образованието“.

Представеният от Владислава Ангелова Митева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС „магистър“);
- заповеди за записване в докторантура;
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит по специалността с успех (б. 00);
- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния Факултет.

Докторантът е приложил една монография на тема: „Управление на образованието на общинско ниво“. Изд. Fast Print Books, Пловдив, 2018 година и две статии в сп. „Докторантски изследвания“, 2017 година, бр. 4 и Е-списание „Образование и развитие“, 2019 година, бр. 3.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Владислава Митева е завършила специалност „Начална училищна педагогика“ в ПУ в периода 1994 година- 1998 година. Работила е в образователната система, по-късно, завършва магистърска програма по публична администрация. Била е общински съветник, с дейно участие в комисията по образование в гр. Пловдив.

От 2016 година до 2019 година е редовен докторант в катедра „Педагогика и управление на образованието“ при Педагогически факултет на ПУ.

Професионалният ѝ път и опитът, получен в педагогическата дейност ѝ осигуряват сериозни възможности за научно-изследователска и творческа дейност.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Тематиката на предоставения ни за рецензиране дисертационен труд е значима в настоящия момент, тъй като засяга въпросите за управлението на образованието на общинско ниво, делегираните бюджети, подбора на кадри, решаване на национално поставените образователни и възпитателни задачи, децентрализацията на управлението на страната, конкретно, в

областта на образованието. Владислава Митева подчертава, че „оптималното функциониране на местните образователни структури е силно зависимо от поддържането на диалога между училището и местното самоуправление. Динамично променящите се очаквания на обществото към образованието изискват училището да отговаря на образователните потребности на всички общности, независимо от религиозни и етнически различия“ (Дисертация, с. 5). Изведените цел и задачи на дисертационното изследване са правилно подбрани, тангират директно с темата и дават богати възможности за опитна изследователска работа.

4. Познание на проблема

Спецификата на висшето образование, педагогическият и управленски опит на Владислава Митева й гарантират познание на изследваната проблематика. В дисертацията са налице опити за творчески анализ и интерпретация на използваните литературни източници, които са съпроводени със собствени постановки, позиции и възгледи. Ползвани и цитирани са 40 литературни източника, от които 35 на кирилица и 5 на латиница. Редом с това, в дисертацията намират място и 8 законови и подзаконови нормативни акта, както и информация от 3 Интернет-сайта. Приемам, че използваната литература е достатъчна, както по обем, така и по автори и осигурява на Владислава Митева достатъчна ерудиция и компетентност, така необходими за научното изследване.

5. Методика на изследването

Докторантката подхожда към изследователския проблем, както от теоретична, така и от практическа гледна точка. Сред използваните методи се отличават утвърдени в днешната практика пътища за проучване и решаване на сложни научни проблеми: проучване и анализ на литературни източници по изследваната проблематика; проучване на официални документи-учебни планове и програми; социологическо проучване-анкета.

За постигане на задачите на изследването са използвани теоретични методи: правен, нормативен, системен и функционален, анализ, синтез, сравнение, систематизиране, обобщение, исторически метод и емпирични методи – анкетиране, експертна оценка.

Анализът на документи е метод, насочен към проучване на релевантната законова уредба и съществуващите разписани текстове и функции на местното управление на образованието.

Историческият метод има за цел да проследи еволюционното развитие на управлението на училищното образование в България на общинско ниво.

При изясняването на определени въпроси, свързани с темата, е използван сравнителният метод по отношение на установени практики в други държави. Направен е опит да се анализират конкретни управленски политики в режима на делегираните бюджети, начините за осъществяване на практически административен контрол в структурата на образованието.

Извършен е статистически и емпиричен анализ на резултатите от извършените анкети и експертната оценка.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията е в обем от 224 стандартни машинописни страници и съдържа следните компоненти: увод, три глави, изводи и препоръки от изследването, заключение, използвана литература и 4 приложения.

В увода се посочва актуалността на дисертационното изследване.

Изведени са цел, обект, предмет и задачи на изследването. Формулирана е работната хипотеза, която предстои да се докаже. Сред методите на изследване намират място: теоретичен анализ, системен анализ, изучаване и обобщаване на практики за събиране и обработване на информация, емпирично изследване, изучаване на документи, наблюдение, анкети.

В първа глава, озаглавена: „Теоретическа и историческа постановка на изследването“, намираме много добър анализ на теорията на управлението, водещите теоретико-методологически проблеми на управлението на образованието, спецификата на местното самоуправление. Направен е исторически преглед на управлението на училищното образование в България на общинско ниво. Анализирани са сегашното състояние на управлението на общинското образование.

Във втора глава: „Дизайн на дисертационното изследване“, Владислава Митева разработва проблемите, свързани с избор на изследователските методи и инструменти на изследването; изборът и характеристиките на извадката на изследването. Структурирани са етапите на дисертационното изследване.

В трета глава: „Представяне и анализ на резултатите от дисертационното изследване“, пространно са анализирани данните, получени в процеса на изследването- анкетно проучване, експертна оценка.

Като отлично постижение на докторантката приемам направения обобщен модел на функциите на структурните звена за общинско управление, свързани с управлението на образованието. Отбелязано е, че „функцията е най-съществената характеристика на всяка система, отразява нейното предназначение, това, за което тя е необходима. Подобни модели оперират на първо място с функционални параметри. Поначало функционалният модел е абстрактен, защото е опростено отражение и заместване на реалността и оригинала. Моделът обикновено не обхваща всички атрибути на оригинала, а само онези, които изглеждат подходящи за създателя на модела или за модела на потребителя“ (Дисертация, с. 154).

Според Владислава Митева, моделът позволява да се защити и изпълни мисията на структурните звена в общинското управление на образованието, като се гарантира, че за

всички ученици в общината са осигурени възможности да успеят в училище и в живота, да завършат училище, да са добре подготвени да продължат образованието си в колеж и/или университет и успешно да управляват кариерното си развитие.

В разработката има изключително точни и адекватни цветни графични елементи, които, от своя страна, улесняват и правят по-разбираеми анализите на изследваната проблематика. Редом с това, отрядно впечатления правят изводите, обобщенията и препоръките в края на първа и трета глава.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

На базата на теоретичното изследване, използваните методи за емпирично проучване, постигнатите резултати, тяхната статистическа обработка и доказването на хипотезите, са изведени следните **научни и научно-приложни приноси**:

7. 1. Научни приноси

- Изследвани са цялостно, за първи път, функциите на общинските структури за управление на образованието в Република България. Извършен е сравнителен анализ на структурите за управление на образованието на общинско ниво в различни по големина общини.
- Представен е исторически преглед на управлението на училищното образование в България на общинско ниво.
- Показан е обстойно чужд опит в управление на образованието на общинско ниво.

7. 2. Научно-приложни приноси

- Установени са приоритетните функции на общините в управлението на образованието и тези, които са на по-заден план.
- Показани са тенденциите в нормативното описание, документацията и структурните звена на устройствените правилници на общините, относно управлението на образованието на местно ниво.
- Предложен е оригинален, обобщен и експертно одобрен функционален модел за управление на образованието на общинско ниво.

Изведените шест обосновани и мотивирани приноса са естествен резултат от направеното сериозно научно-практическо дисертационно изследване. Приемам ги като логически завършек на цялостното изследване, които откриват богата перспектива през докторантката за продължаване на изследователската си дейност, разбира се, с нови параметри, цели и задачи.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Декларираните три публикации са тясно свързани с темата на изследването и дават възможност на научната общност да се запознае с идеите и постиженията на Владислава Митева.

Като сериозно доказателство за научен капацитет и възможности, преценявам публикуваната през 2018 година монография на тема: „Управление на образованието на общинско ниво“ - труд със сериозни достойнства и възможности за приложение в страната.

9. Лично участие на докторантката

Убеден съм, че трудът е собствено авторово изследване. Стилът на писане, тезаурусът и езикът, използвани от докторантката в статиите, монографията и дисертацията са едни и същи. Това говори за последователност и приемственост в научната дейност.

Формулираните приноси и получени резултати са нейна лична заслуга.

10. Автореферат

Авторефератът притежава всички необходими елементи и повтаря в съкратен вид дисертационното изследване. Не са открити разминавания между него и дисертацията. Той е структуриран, според изискванията на закона и правилника за приложение на закона, правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“. В него са отразени основните резултати, намерили място в дисертационното изследване.

11. Критични забележки и препоръки

В труда на Владислава Митева, разработен под умелото ръководство на проф., д-р по педагогика Галин Цоков, са налице всички необходими и задължителни елементи на научен труд от този вид. Пространно и точно е обяснен използваният тезаурус, показана е висока осведоменост и компетентност. Всичко това ми дава основание да не отправя критични забележки, за да не омаловажа този отличен труд.

12. Лични впечатления

Познавам от скоро Владислава Митева и съм с отлични впечатления от нея- високочувствени умения за общуване, деликатност, отзивчивост. Дълбоко съм убеден, че има висок научен потенциал, който може да бъде разкрит с времето.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Очаквам с нетърпение следващи публикации и, по-специално, ново монографично изследване в тази област, както и нови разработки в тази толкова значима проблематика за образователната ни система.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа** научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и **отговарят на** изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия Факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Владислава Ангелова Митева **при-тежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения в област на висше образование „Педагогически науки“, професионално направление „Теория и управление на образованието“, докторска програма „Управление на образованието“, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна** оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси. Предлагам на почитаемото научно жури да **присъди** образователната и научна степен „доктор“ на Владислава Ангелова Митева в област на висше образование: „Педагогически науки“, професионално направление: „Теория и управление на образованието“, докторска програма: „Управление на образованието“ .

12. 04. 2019 година

Рецензент:

(Проф., д. ик. н. Лучиян Милков)